

**Region Midtjyllands redegørelse til Det regionale udviklingsråd  
for 2009**

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1</b> | <b>Skabelon</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>2</b> | <p><b>Beskriv og vurder samarbejdet med kommunerne omkring rammeaftaleindgåelsen for 2009</b></p> <p>Region Midtjylland har i lighed med sidste år oplevet stor deltagelse i arbejdet, der gik forud for Rammeaftale 2010 – i såvel Den Administrative Styregruppe som i de nedsatte arbejdsgrupper. Rammeaftalesystemet har således været medvirkende til at etablere et forpligtigende "Rammeaftaleforum" kommuner og region imellem, hvor problemstillinger og udviklingstiltag kan drøftes.</p> <p>I Rammeaftale 2010 har kommuner og Region Midtjylland formuleret et fokusområde omkring økonomiske styringsmekanismer, hvilket indebærer en fælles udgiftsanalyse på det specialiserede socialområde. De positive samarbejdsrelationer omkring rammeaftalesystemet har været medvirkende til, at kommuner og region på en konstruktiv måde har igangsat arbejdet med analyser af takstudvikling, administrativt overhead, dyre enkeltforanstaltninger m.v.</p> <p>Den Administrative Styregruppe nedsatte igen i 2009 en skrivegruppe, som skrev de afgørende afsnit i Rammeaftale 2010. Skrivegruppen havde deltagelse fra 2-3 kommuner, Region Midtjylland og KKR.</p> <p>Med udgangspunkt i Rammeaftale 2009 har kommunerne og Region Midtjylland vedtaget en fælles planlægningsmodel for kapacitetsjusteringer. Planlægningsmodellen opstiller retningslinjer for kapacitetsudvidelser/nedjusteringer, herunder retningslinjer for bilaterale samarbejdsprocesser med enkelte kommuner om konkrete opgaver.</p> <p>Region Midtjylland er meget tilfreds med, at kommuner og region kunne nå til enighed om planlægningsmodellen, som Region Midtjylland allerede har anvendt med succes i flere konkrete sager i 2009.</p> <p>Når dette er sagt, vil Region Midtjylland dog gerne bemærke, at det fortsat synes som om, de kommunale redegørelser ikke i alle tilfælde matcher den efterfølgende faktiske efterspørgsel på pladser.</p> <p>Således har kommunerne i sine redegørelser givet udtryk for, at man vurderede stort set</p> |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | <p>uændret efterspørgsel/forbrug. På mange af de regionalt drevne tilbud opleves derimod en fortsat meget høj belægningsprocent, og der tegner sig et billede af, at tilbud må afvise kommunale henvendelser, fordi grænsen for etablering af overbelægningspladser er nået på disse regionalt drevne tilbud.</p> <p>På kommunikations- og specialrådgivningsområdet opleves derimod det modsatte. Flere kommuner har indmeldt uændret forbrug, mens der i forbindelse med bilaterale møder om konkret indgåelse af abonnementsaftaler på de fleste områder har været et markant fald i de tegnede abonneringer. Endvidere har fire kommuner valgt helt at hjemtage tilbud til hørehandicappede.</p> <p>Det er i den forbindelse Region Midtjyllands vurdering, at det i regi af det nuværende rammeaftaleværktøj kan være vanskeligt for kommunerne at give valide oplysninger om efterspørgslen det kommende år på specialiserede sociale ydelser.</p> <p>Kommunerne afkræves således at udarbejde kommunale redegørelser inden 1. maj, som skal bruges i det kommende års rammeaftale. Dermed afkræves kommunerne at skulle tage stilling til det faktiske behov for antal af pladser og pladstyper meget lang tid i forvejen på trods af, at efterspørgslen typisk vil ændre sig løbende både i de enkelte kommuner i regionen og i forhold til udenregional efterspørgsel.</p> <p>Region Midtjylland har i forhold til indgåelsen af Rammeaftale 2010 oplevet en større vilje til at acceptere justeringer i den regionale kapacitet end de tidligere år. Således indeholder Rammeaftale 2010 udvidelser i kapaciteten med sammenlagt 48 pladser.</p> <p>I forhold til ADHD-målgruppen er der iværksat udarbejdelse af et planlægningsgrundlag med henblik på at analysere behovet for kapacitetsudvidelser. Det er endvidere besluttet at påbegynde udarbejdelse af planlægningsgrundlag på en række andre områder.</p> <p>Endelig skal Region Midtjylland bemærke, at det seneste år har været kendetegnet ved et styrket bilateralt samarbejde med de enkelte kommuner. Dette har primært været i forhold til løsning af konkrete sager, der har udmøntet sig i oprettelse af projekt-/overbelægningspladser, enten i lejede boliger eller ved indretning af boliger i eksisterende bygninger på de pågældende tilbud.</p> |
| 3 | <p><b>Beskriv og vurder regionens rolle i rammeaftaleindgåelsen</b></p> <p>Det fremgår af forarbejderne til lov om social service, at regionen i forbindelse med indgåelse af rammeaftalen og på baggrund af rammeaftalen har en række særskilte forpligtelser. Regionen skal således via drøftelser med kommunerne i forbindelse med den årlige rammeaftale tage stilling til omfang og sammensætning af de regionale tilbud samt tilpasse de eksisterende regionale tilbud til ønskerne.</p> <p>Herudover skal regionen bearbejde kommunernes redegørelser og på denne baggrund udarbejde et forslag til rammeaftale samt opfølge på rammeaftalen. Kommunernes redegørelser suppleres enten implicit eller eksplicit i skabelonerne med kommunernes udbud af tilbud omfattet af rammeaftalerne. Regionerne har opnået viden og erfaring med at udvikle og koordinere områderne – ikke mindst fordi regionerne både har en lovgivning og den nødvendige administrative kapacitet til at sikre, at koordineringen og udviklingen</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | <p>af konceptet fastholdes og udbygges.</p> <p>Regionsrådet skal herefter i forbindelse med forhandlingerne om rammeaftalen på baggrund af de kommunale indberetninger komme med et samlet udspil for hele regionen til dækning af kommunernes behov for regionalt drevne tilbud.</p> <p>Regionen har således i dag ansvaret for at koordinere udbud og efterspørgsel af tilbud omfattet af rammeaftalerne og en vigtig og berettiget rolle som koordinator på områderne.</p> <p>Region Midtjylland ønsker at understrege, at udbyttet af ovennævnte koordinationsopgave i høj grad afhænger af, hvilke informationer kommunerne indmelder i de kommunale redegørelser. Jo mere kommunerne beskriver deres respektive strategier og ønsker i de lovpligtige redegørelser, jo bedre forudsætninger har regionerne for at kunne koordinere områderne – og omvendt.</p> <p>Koordineringen af rammeaftaleområdet bør derfor styrkes ved at fokusere på tendenser, kommunale strategier og adfærdsændringer sammenholdt med inputs fra faglige netværk, arbejdsgrupper, brugerorganisationer, driftsherrer af de højt specialiserede tilbud m.v.</p> <p>Fokus bør i fremtiden rettes mod tendenser, strategier, visioner og adfærdsændringer i f.eks. visitationsmønstre og "kundegrundlag". Koordineringen af kommunernes behov, kommunale strategier og udviklingsønsker bør i fremtiden indgå direkte i rammeaftaleregion og ikke som et særskilt parallelforløb med f.eks. de lovpligtige kommunale redegørelser. Det vil kun bidrage til unødigt bureaukrati, frustration og merarbejde for kommunerne, der oplever at indberette de samme ting flere steder. Væsentlig viden kan dermed gå tabt i rammeaftaleregion.</p> <p>Herudover bør de kommunale visioner og behov suppleres med f.eks. tilbagemeldinger fra faglige netværk, arbejdsgrupper, eventuelle meldinger fra brugerorganisationerne m.fl., der sammen med kommunernes tilbagemeldinger, strategier og visioner samt driftsherrernes ønsker om ændringer og udvikling alt i alt skal koordineres med henblik på styring af de højt specialiserede områder via rammeaftalerne.</p> |
| 4 | <p><b>Regionens vurdering af rammeaftalekonstruktionen generelt</b></p> <p>Det nuværende koncept for rammeaftaler på social- og specialundervisningsområdet har eksisteret i 3 år – 3 år hvor kommunerne og de 5 regioner i praksis har afprøvet den konstruktion for rammeaftaler, som strukturreformen og lovgivningen lægger op til.</p> <p>I de 3 år er alle parter vokset med opgaven – og de forudsætninger, som ligger til grund for hele lovkomplekset har også udviklet sig. Kommunerne drager egne erfaringer og udvikler i eget regi både i forhold til konkrete tilbud men også i forhold til spilleregler for samarbejdet.</p> <p>Tanken med strukturreformens rammeaftalekonstruktion er at skabe et planlægnings- og udviklingsværktøj, som via dialog mellem leverandørerne af sociale ydelser skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• sikre balance i udbud og efterspørgsel ud fra hensyn til driftssikkerhed,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

forsyningssikkerhed og en rationel økonomi

- sikre fleksibilitet og faglig udvikling i tilbuddene
- styrke overblikket over den sociale tilbudsvifte i region og kommuner
- danne grundlaget for et godt og smidigt samarbejde kommunerne imellem samt mellem kommunerne og regionen

Det er Region Midtjyllands opfattelse, at den nuværende rammeaftalekonstruktion på en række områder er til hinder for opfyldelsen af disse formål, og at tiden er inde for at revurdere konceptet, så det afstemmes den virkelighed, som kommunerne og regionerne befinder sig i. Dette vil i særlig grad være til gavn for borgere med behov af høj kompleksitet, behov med lav hyppighed og behov med nærhed til sundhedsområdet og/eller behandlingspsykiatrien.

### **Den sociale rammeaftales indhold**

Den Sociale Rammeaftale omfatter ikke alle sociale tilbud. Nye tilbud oprettet af kommunerne for egne borgere efter 1. januar 2007 og private socialpædagogiske opholdssteder indgår ikke. Dette betyder, at disse typer af tilbud ikke indgår i koordineringen af kapaciteten og ikke er omfattet af det regionale leverandøransvar, hvorfor den givne kommune ikke er forpligtiget til at stille pladser til rådighed for andre kommuner.

Foruden de lands- og landsdelsdækkende tilbud dækker Den Sociale Rammeaftale det såkaldte "kan"-område, som var de tilbud, kommunerne kunne vælge at overtage i forbindelse med kommunalreformen. "Skal"-området er omvendt de tilbud, som kommunerne skulle overtage.

Tiden er derfor inde til at drøfte Den Sociale Rammeaftales indhold, herunder om opdelingen i "kan" og "skal"-områderne fortsat er relevant.

Den nuværende opdeling beror på en lovgivningsmæssig opdeling tilbage fra de tidligere amter. Det er Region Midtjyllands opfattelse, at denne opdeling er utidssvarende blandt andet set i lyset af, at kommunerne på en lang række områder i dag selv opretter/udvikler tilbud til egne borgere udenfor rammeaftalen, således at der opstår en lang række tilbud, der af historiske årsager er omfattet af rammeaftalerne, mens en række nye tilbud efter samme paragraffer og til samme målgruppe ikke er omfattet af rammeaftalerne, fordi kommunerne ikke ønsker dette. Eksempelvis kan nævnes specialbørnehaver, socialpsykiatriske tilbud, misbrugsbehandling m.fl.

Omvendt er det Region Midtjyllands opfattelse, at der kan være områder, der ligeledes i dag af historiske årsager rent lovgivningsmæssigt befinder sig uden for rammeaftalerne, men som med fordel bør indgå i rammeaftalekonceptet. Det kan f.eks. være de højt specialiserede tilbud på børneområdet.

En løsning kunne i den forbindelse være, at rammeaftalerne fremadrettet – udover de lands- og landsdelsdækkende tilbud – kun omfatter de højt specialiserede tilbud, hvilket efterlader et stort behov for at definere, hvad begrebet "højt specialiserede" dækker. Det er Region Midtjyllands erfaring, at begrebet tolkes meget forskellige fra kommune til kommune og fra region til region. Derfor bør begrebet defineres om ikke præcist så inden

for nogen rammer, som kan anvendes landsdækkende i et fælles sprog.

Målgrupperne i rammeaftalerne bør på denne baggrund være de særlige delmålgrupper, der har behov for højt specialiserede tilbud, og som ikke kan sikres disse tilbud i den enkelte kommune på grund af manglende økonomisk og/eller faglig bæredygtighed.

Med dette menes, at tiden er inde for at drøfte og eventuelt redefinere målgrupperne for rammeaftalerne. Det er ikke rettidigt at fastholde en afgrænsning af nogle målgrupper i rammeaftaleregion, mens andre langt mere relevante målgrupper med store komplekse behov og lav hyppighed af historiske årsager ikke indgår i rammeaftalerne.

Målgrupperne kunne redefineres fra en "søjle-tænkning" af grupperne til en "platforms-tænkning". Et eksempel kan være at kommunerne fremover i eget regi driver socialpsykiatriske tilbud til voksne, psykisk handicappede. Rammeaftalen skal herefter sikre, at der også er tilbud til borgere med eksempelvis dobbeltdiagnose, udadreagerende adfærd eller andet, og hvor der udover det socialpsykiatriske tilbud er behov for noget højt specialiseret/fagligt/fysisk for at kunne rumme de pågældende voksne.

En redefinering af målgrupperne i rammeaftaleregion og en nærmere definering af "højt specialiserede tilbud" vil samtidig medvirke til, at fagligheden i tilbuddene fastholdes og udvikles sådan som lovgrundlaget og tankerne bag rammeaftalerne tilskriver.

Region Midtjylland mener, at udviklingen af fagligheden i de højt specialiserede tilbud fortsat skal sikres via rammeaftaler mellem kommuner og regioner

Ved strukturreformens opstart udtrykte Danske Regioner sammen med en lang række andre aktører bekymring for om fagligheden og specialiseringen i rammeaftaletilbuddene kunne fastholdes.

Tiden har vist, at fagligheden på en lang række områder, der i dag er omfattet af rammeaftalerne, fortsat er høj, og det er regionernes erfaring, at der siden blandt andet er opstået netværk både i rammeaftaleregion men også uden for rammeaftaleregion. Flere regioner har således som en del af rammeaftalerne i dag nedsat en lang række faglige netværk med det formål blandt andet at sikre faglig udvikling og input til rammeaftalerne.

Region Midtjylland er dog fortsat bekymret for fastholdelsen og udviklingen af de mest specialiserede områder, hvor netop kompleksiteten er høj og hyppigheden lav. Det vil sige de områder, hvor den enkelte kommune ikke kan fastholde og/eller udvikle et tilbud i eget regi fordi "kundegrundlaget" eller den "kritiske masse" for at drive tilbuddet ikke er stort nok hertil hverken økonomisk eller fagligt. Det kan f.eks. være lands- og landsdelsdækkende tilbud, men også de tidligere nævnte tilbud, hvor eksempelvis specielt mindre kommuner ikke kan give det rette tilbud, men i stedet må købe et tilbud andet sted eventuelt udenfor rammeaftalerne.

Region Midtjylland er af den opfattelse, at netop de tilbud med god mening skal fastholdes i en (tvær-regional) rammeaftale, ligesom det bør overvejes, om tilbud, der i dag er udenfor rammeaftalerne, med god mening bør indgå i fremtidens rammeaftalekoncept for på den måde at sikre den "kritiske masse", økonomi, faglighed

og dermed også kvalitet i tilbuddene.

Regionen er en vigtig samspilspartner i udviklingen af tilbud omfattet af rammeaftalerne, og regionerne påtager sig gerne et ansvar for at bygge nye, højt specialiserede tilbud, hvis kommunerne ønsker det. Regionerne har således ingen egeninteresser eller særlige hensyn til hvor borgerne kommer fra, såfremt den kritiske masse/kundegrundlaget er defineret i forhold til dimensioneringen.

Region Midtjylland påtager sig gerne et ansvar for at udvikle og anlægge nye, højt specialiserede tilbud, der kan imødekomme kommunernes behov for tilbud med høj kompleksitet og lav hyppighed og ser, at regionerne har en styrket og særlig rolle i forhold til at anlægge og udvikle højt specialiserede tilbud med lav hyppighed – netop på områder hvor undersøgelser har vist, at kommunerne ikke selv finder at have det store incitament til at udvikle.

Samtidig skal driftsherrerne af de højt specialiserede tilbud i langt større udstrækning end i dag have handlefrihed til at etablere højt specialiserede tilbud, når og hvor behovet opstår. Det vil i praksis betyde en langt større fleksibilitet og udviklingspotentialer – også inden for rammeaftaleområder, hvor regionerne ikke i dag er driftsherrer. På den måde vil også regionerne som driftsherre opnå lige markedsvilkår med andre driftsherrer på rammeaftaleområderne.

### **Den Sociale Rammeaftales koordination**

Med en rammeaftale kun for de højt specialiserede tilbud rettet mod borgere med handicaps af høj kompleksitet og lav hyppighed, vil koordinering på tværs i regionen være essentiel. Regionerne driver i dag en række højt specialiserede tilbud, ligesom regionerne har ansvaret for somatikken og behandlingspsykiatrien. Kombinationen heraf giver regionerne store kompetencer og erfaringer med at koordinere indsatsen for målgrupperne på tværs af regionen på tværs af somatik, psykiatri og specialiserede sociale miljøer. Disse kompetencer og erfaringer bør fremadrettet udnyttes og udbygges til gavn for borgerne i hele regionen.

På det højt specialiserede sociale område bør regionerne koordinere, at:

- kapaciteten generelt er til stede i regionen
- kvaliteten lever op til de krav, der efterspørges
- udviklingen følger med de generelle tendenser på området
- opfølgningen finder sted og sikre de tre ovenstående punkter

### **Tidsfrist og proces for indgåelse**

Tidsfrist og proces for indgåelsen af Den Sociale Rammeaftale (15. oktober) falder tidsmæssigt sammen med den kommunale budgetproces. Dette gør det vanskeligt at gennemføre reelle drøftelser af de økonomiske og budgetmæssige rammer for de sociale tilbud, der er omfattet af Den Sociale Rammeaftale.

Herudover vurderes det at være vanskeligt for kommunerne pr. 1. maj at give valide oplysninger om efterspørgslen det kommende år, hvilket betyder, at kommunernes redegørelser over forventet forbrug ikke nødvendigvis afspejler det reelle behov for pladser året efter, ligesom den megen afrapportering, som det nuværende

rammeaftalesystem forudsætter, vurderes at give kommunerne en uforholdsmæssig stor arbejdsbyrde.

Fremadrettet er der i højere grad brug for, at de kommunale redegørelser ændres i retning af at være mindre taltunge til at blive mere orienteret mod regionale og kommunale tendenser, strategier, målsætninger, politikker og adfærdsændringer. Dette vil kunne bidrage til, at Den Sociale Rammeaftale i højere grad vil kunne udgøre et gennemarbejdet planlægningsgrundlag frem for blot at være en kvantitativ aftale om forventet aktuelt behov.

### **Etårig tidshorisont**

Den Sociale Rammeaftales etårige tidshorisont betyder, at rammeaftalen ikke fungerer optimalt som planlægningsværktøj, særligt fordi der hidtil hverken i de regionale eller i de kommunale redegørelser er foretaget en selvstændig vurdering af overslagsårene, der blot fremstår med almindeligt prislemskrevne tal.

Der skal sikres "arbejdsro" af hensyn til fastholdelse af kvalificeret, fagligt personale, af hensyn til at kunne gennemføre større udviklingsprocesser - såvel faglige som anlægsmæssige, og af hensyn til at sikre eventuelle snitflader mellem de højt specialiserede tilbud og sundheds-/psykiatriområderne.

Region Midtjylland mener, at tidshorisonten på aftaler i rammeaftaleregi bør indgås for en flerårig periode for at styrke den faglige stabilitet og sikre incitamenterne til udvikling i tilbuddene

### **Udenregional efterspørgsel**

Rammeaftalekonstruktionen tager ikke højde for, at mange udenregionale kommuner gør brug af regionens sociale tilbud. F.eks. var 30 % af henvendelserne til Region Midtjylland på børn og ungeområdet i 2009 fra kommuner uden for regionen. Region Midtjyllands tal viser, at kommunerne efterspørger de stærkt specialiserede tilbud, uanset den geografiske lokation og dermed også uanset eventuelle store afstande fra bopælskommune til tilbud.

Med det nuværende rammeaftaleredskab er det imidlertid vanskeligt at få det nødvendige overblik over den reelle landsdækkende efterspørgsel og dermed helt overordnet at kunne vurdere kapacitetsbehov, nødvendige kvalitetsudviklingstiltag m.v.

Den store udenregionale efterspørgsel bør derfor være et fokusområde i det fremadrettede arbejde med at tilpasse Den Sociale Rammeaftale.

### **Kapacitetsændringer**

Der skal være enighed mellem regionen og kommunerne om kapacitetstilpasninger, som skal indgå i Den Sociale Rammeaftale.

Dette betyder, at det er omstændeligt løbende at justere kapaciteten i større omfang, og at der går en lang periode fra forslag i rammeaftaleregi til etablering af nye pladser eller tilbud.

Region Midtjylland foreslår, at en sikring af det nødvendige udbud på det sociale marked

f.eks. kunne imødekommes ved i højere grad at lade udbyderne tage risikoen for nye udbudte tilbud uden forudgående godkendelse i rammeaftalen. Dette ville også sikre, at offentligt drevne tilbud og tilbud udenfor rammeaftalens geografiske område i samme omfang som private tilbud og opholdssteder havde mulighed for hurtigt og fleksibelt at imødekomme den aktuelle efterspørgsel, og ikke mindst ville en sådan model efter Region Midtjyllands opfattelse være stimulerende for udviklingen af nye tilbudstyper og nye behandlingsformer.

Eftersom leverandørerne også efter de nuværende regler inden for de enkelte regnskaber selv skal afholde driftsunderskud på op til 5 % af det samlede driftsudbud for den pågældende leverandør, og tilbud, der ikke inden for en rimelig frist når en acceptabel belægning, skal justeres kapacitetsmæssigt, indeholder det nuværende system en sikring af, at kommunernes udgifter ikke øges urimeligt på grund af "strandede" nye projekter.

### **Manglende incitament til nybyggeri**

Der er i rammeaftalekonceptet ikke noget incitament for kommunerne til at bygge højtspecialiserede tilbud på områder, hvor de selv kun har få brugere.

Således fremgår det af KREVI-rapporten "Samarbejde på formel", at det er et gennemgående kommunalt synspunkt, at der i loven ikke er noget incitament til at bygge højtspecialiserede tilbud på områder, hvor kommunen selv kun har få brugere. Næsten alle informanter i undersøgelsen giver således udtryk for, at kommunen aldrig ville bygge et nyt tilbud, med mindre de har mindst halvdelen af pladserne besat med egne borgere.

Region Midtjylland vil gerne påtage sig den økonomiske risiko, det er at etablere nye tilbud, men dette vil kræve ændringer i de nuværende lånedispensationsmuligheder med henblik på at opnå den krævede likviditet til at bygge nye tilbud.

### **Specialundervisningsområdet**

Specialundervisningsområdet, herunder især kommunikationsområdet rummer relativt små specialer, hvor det er nødvendigt med et vist befolkningsgrundlag for at kunne oparbejde den nødvendige faglige og økonomiske bæredygtighed. Region Midtjylland kan da også konstatere en dalende efterspørgsel efter disse ydelsestyper på de regionalt drevne tilbud, hvilket har betydet eller på sigt vil betyde lukning af en række ydelsestyper.

Rammeaftalekonstruktionen er i sin nuværende form ikke gearret til at sikre, at disse små specialeområder kan bibeholdes.

Dette kan på sigt betyde, at borgere med særlige behov og problemer ikke vil kunne tilbydes ekspertise udviklet i bæredygtige faglige miljøer inden for regionen. I det omfang, det nødvendige samspil på området mellem relevante fagpersoner ikke længere kan opretholdes, vil kommunerne herudover på sigt få sværere ved at identificere de brugere, som har behov for meget sjældne specialiserede ydelser.

Det er Region Midtjyllands vurdering, at den rette visitation og opretholdelsen af et fortsat bæredygtigt fagligt miljø på specialundervisningsområdet vil kunne opnås ved en solidarisk, objektivt finansieret ordning, hvor regionen på disse små specialeområder på



baggrund af den objektive finansiering samlet set kan garantere kommunerne en vis kapacitet til de målgrupper, som de fleste kommuner vil møde meget sjældent.

Det vil i en sådan konstruktion være rimeligt at etablere en ordning med et vist gennemsnitsniveau, sådan at kommunernes objektive finansiering ligger fast, og at regionen således skal bære risikoen for udsving inden for en vis margin.

### **Abonnementstilbud**

På specialundervisningsrådets abonnementstilbud indgås der etårige aftaler med kommunerne konkret i forhold til de enkelte institutioner. Forhandlingerne med kommunerne sker i efteråret året før og skal principielt overholde samme tidsfrist som rammeaftalens vedtagelse, hvilket vil sige inden den 15. oktober. For aftalerne vedrørende 2010 er der kommuner, som lang tid efter den 15. oktober vælger at få politisk behandlet væsentlige ændringer om hjemtagelse af ydelser. Dette giver problemer i forhold til, at tilpasning af kapaciteten ikke kan iværksættes med fuld virkning for det efterfølgende år. Derudover er de etårige kontrakter en meget kort planlægningshorisont generelt, der kan gøre det vanskeligt at fastholde højt specialiserede medarbejdere, som er disse institutioners force.

Rammeaftalekonstruktionen giver i sin nuværende form disse tilbud meget forringede økonomiske planlægningsvilkår.

### **Kommunal overtagelse**

Århus Kommune har overtaget Himmelbjergets Børn og Unge Center – Rådgivningscenteret (Århus afdelingen), Atriumhuset (Voksensocialpsykiatri), Tuesten Huse (Voksensocialpsykiatri) og Center for Syn og Kommunikation pr. 1. januar 2009. Herudover har kommunen overtaget Rusmiddelcenter Midtjylland medio 2009.

Viborg Kommune har overtaget Søhuset (Voksensocialpsykiatri), Børn og Unge Rådgivningen, Himmelbjergets Børn og Unge Center – Rådgivningscenteret (Viborg afdelingen) og Center for Syn og Kommunikations Viborg afdeling pr. 1. januar 2009.

Randers Kommune har overtaget Paderuphus (Voksensocialpsykiatri) pr. 1. januar 2009.

Holstebro Kommune har overtaget Forsorgshjemmet Skovvang og AU-centerets bofællesskab på Lyksborgvej (Voksne – fysisk handicap og senhjerneskade) pr. 1. januar 2009.

Favrskov Kommune har overtaget Urbakken (Voksensocialpsykiatri) pr. 1. januar 2009.

Horsens Kommune har overtaget Bo Horsens (Voksne - psykisk handicap), Horsens Krisecenter for kvinder samt dele af Sønderparken (Voksensocialpsykiatri) pr. 1. januar 2010.

Skive Kommune har overtaget de to autismitilbud til voksne Idavang og Mentor pr. 1. januar 2010.

Silkeborg Kommune har overtaget Bakkehuset (Voksne – fysisk og psykisk handicap) og

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          | <p>Bostedet Kjellerup (Voksen socialpsykiatri) pr. 1. januar 2010.</p> <p>I relation til eventuelle overtagelser pr. 1. januar 2011 er Region Midtjylland bekendt med, at et antal kommuner pt. overvejer overtagelser af regionalt drevne tilbud beliggende i deres kommuner. En nærmere afklaring af dette forventes at foreligge i løbet af foråret 2010.</p> <p>De forringede forudsætninger for langtidsplanlægning i forhold til de opgaver på det specialiserede socialområde, som løses i samarbejde mellem kommunerne og regionen medfører efter Region Midtjyllands vurdering både en økonomisk u hensigtsmæssig drift af det specialiserede socialområde og en risiko for at den nødvendige fortsatte udvikling og udbygning af området sættes i stå.</p> <p>Det er Region Midtjyllands opfattelse, at det forhold, at kommunerne løbende kan kræve at overtage de regionale tilbud giver usikkerhed for tilbuddenes medarbejdere og vanskeliggør langtidsplanlægning, og at kommunale overtagelser derfor alene bør kunne finde sted én gang i hver valgperiode.</p> <p><b>Samlet set</b></p> <p>Samlet set må Region Midtjylland konkludere, at rammeaftalesystemet i sin nuværende form ikke er optimal for hverken regionen eller kommunerne. Det bør derfor overvejes at etablere hjemmel til nye strukturelle værktøjer, som giver parterne bedre muligheder for at sikre det nødvendige overblik over efterspørgslen også på længere sigt og dermed de udviklingsmæssige tiltag, som løbende nødvendigvis må igangsættes for at bevare en bred og specialiseret palet af sociale ydelser til regionens borgere.</p> <p>Region Midtjylland anbefaler derfor, at der i regi af Danske Regioner og i regi af Den Administrative Styregruppe arbejdes aktivt på dels at få ændret de lovmæssige u hensigtsmæssigheder, som det nuværende rammeaftalesystem indeholder, dels at indgå aftaler med kommunerne i regionen i regi af Den Sociale Rammeaftale vedrørende sikring af overblik over efterspørgslen på socialområdet, kvalitetsudvikling, mulighed for mere langsigtet planlægning samt en fleksibel kapacitetsjustering.</p> <p>Herudover vil Region Midtjylland gerne indgå i en dialog med kommunerne om på specialundervisningsområdet at etablere en solidarisk, objektivt finansieret ordning.</p> |
| <b>5</b> | <p><b>Bemærkninger omkring evt. forhold som rammeaftalekonstruktionen ikke tager højde for</b></p> <p>Region Midtjylland skal bemærke, at det bør overvejes, om der kan skabes en bedre politisk dialogplatform for det sociale område.</p> <p>Herudover henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 4.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>6</b> | <p><b>Hvilke særlige udfordringer er der for regionen på det sociale område?</b></p> <p><b>Overtagelser af regionalt drevne sociale tilbud</b></p> <p>Som det også er nævnt i besvarelsen af spørgsmål 4 er det en fortsat udfordring for Region Midtjylland at sikre den nødvendige langtidsplanlægning og kvalitetsudvikling, når kommunerne løbende kan overtage de regionalt drevne sociale tilbud. Fortsætter den</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

kommunale overtagelse af tilbud kan Region Midtjylland på udvalgte målgruppeområder få vanskeligheder med at være den specialiserede bagstopper, hvor kommunerne til hver en tid kan henvende sig og få løst de mest specialiserede opgaver.

### Overbelægning

Region Midtjylland har siden sin start oplevet en massiv overbelægning på de regionalt drevne sociale tilbud med henblik på at kunne opfylde den kommunale efterspørgsel.

Denne overbelægning presser de bygningsmæssige rammer på de regionalt drevne tilbud, og betyder på nogle områder, at brugerne ikke kan tilbydes optimale fysiske vilkår.

Samtidig indgår midlertidige projektpladser ikke i belægningsoversigten og dermed ikke i den årlige rammeaftale. Dette betyder en reel løbende udvanding af rammeaftalen som styringsredskab.

Følgende gennemsnitlige belægningstal for 2009 illustrerer Region Midtjyllands belægning:

| Målgruppe                                                      | Belægningsprocent 2009 |             |
|----------------------------------------------------------------|------------------------|-------------|
|                                                                | Dagpladser             | Døgnpladser |
| <b>Børn og ungeområdet</b>                                     |                        |             |
| Tilbud til social truede, adfærdsvanskelige børn og unge       |                        | 104,4 %     |
| Sikrede døgninstitutioner for børn og unge                     |                        | 95,6 %      |
| Tilbud til fysisk og psykisk handicappede børn og unge         | 360,7 %*               | 111,9 %     |
| <b>Voksenområdet</b>                                           |                        |             |
| Tilbud til voksne fysisk handicappede og senhjerneskedede      | 86,4 %                 | 92,4 %      |
| Tilbud til voksne psykisk handicappede og personer med autisme | 94 %                   | 109,2 %     |
| Kvindekrisecentre                                              |                        | 61 %        |
| Tilbud til sindslidende voksne                                 | 119,8 %                | 109,5 %     |

\* Børnehaven på Fenrihus

Det bemærkes, at udover den ovenfor anførte belægning, driver Region Midtjylland et stort antal midlertidige projektpladser, som ikke indgår i belægningsoversigten og dermed ikke i den årlige rammeaftale. Dette betyder en reel løbende udvanding af rammeaftalen som styringsredskab.

Endvidere oprettes projektpladserne ofte som akutløsninger i forhold til en konkret borger. Dette betyder, at pladserne ofte bliver dyre enkeltforanstaltninger.

I en tid, hvor kommunernes økonomi er meget presset på blandt andet det specialiserede område, er det en udfordring for Region Midtjylland at kunne matche den enkelte brugers behov samtidig med, at ydelserne skal kunne leveres så billigt som muligt.

### Fortsat specialisering af og kvalitetsudvikling på det regionalt drevne sociale område

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          | <p>Der er ingen tvivl om, at strukturreformens større kommuner giver baggrund for en større specialisering og et styrket professionelt niveau, og at regionens kommuner i dag er i stand til at løfte flere opgaver end tidligere.</p> <p>I de tilfælde hvor kommunerne ikke selv har den tilstrækkelige specialiserede kompetence, er det dog nødvendigt for kommunerne at finde meget specialiserede regionale tilbud, som kan modtage de pågældende brugere. Det gælder f.eks. brugere med voldsom udadreagerende adfærd som følge af psykiatrisk lidelse, dårlig begavelse, hjerneskade og/eller andre udviklingsforstyrrelser og somatiske problemer.</p> <p>Med de nuværende muligheder for kapacitetsplanlægning er det en udfordring for Region Midtjylland at påtage sig rollen som "den specialiseret bagstopper", der træder til, når der skal løses opgaver, der er komplekse og sjældne, og som uanset opgavernes omfang, kompleksitet og sjældenhed ser sig i stand til at give den visiterende kommune et kvalificeret bud på, hvilken indsats der fagligt kan anbefales iværksat overfor den konkrete borger.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>7</b> | <p><b>Hvilke særlige udfordringer er der for regionen på specialundervisningsområdet?</b></p> <p>Region Midtjylland driver to institutioner på abonnementsvilkår efter aftaler med kommunerne. Tale &amp; Høre Institutet udbyder ydelser inden for kommunikationshandicaps (tale og høre) og Børn og Unge Centret, Rehabilitering udbyder specialrådgivningsydelser.</p> <p>Udviklingen siden 2007 har vist, at der især siden 2008 har været fald i abonnementerne på både kommunikationsområdet og på specialrådgivningsområdet. Der har således været tale om en løbende udvikling fra kommunernes side, og en tendens der kan have konsekvenser for fortsættelsen af tilbuddene i regionalt regi.</p> <p>På specialundervisningsområdet samt specialrådgivningsområdet er den største udfordring, at flere kommuner hjemtager ydelser til eget regi. Der kan være meget forskel på de ydelser, der hjemtages, og dermed bliver serviceniveauet for de tilbageblivende ydelser meget forskellige for de enkelte kommuner.</p> <p>Dette forhold giver for det første en planlægningsmæssig udfordring i form af medarbejdersammensætningen, der både skal kunne være højt specialiserede og samtidig dække bredt, da antallet af medarbejdere som en del af kapacitetstilpasningen reduceres. For det andet giver det en udfordring med at opretholde en både faglig og økonomisk volumen for at bevare de specialiserede ydelser. Udfordringen er at bevare et omfang indenfor de forskellige specialer og delspecialer, der reelt indebærer, at den enkelte borger kan få en specialiseret indsats.</p> <p>Regionen er desuden inde i en reel konkurrence, som ikke kun vedrører kvalitet men også pris. Hele kommunikationsområdet (tilbud til borgere med høre-, syns- og taleproblemer som følge af sygdom, ulykke eller medfødt handicap) er på nuværende tidspunkt præget af, at mange kommuner hjemtager ydelser for også at sikre en lavere pris. Region Midtjylland er af den opfattelse, at kommunerne ikke altid har det fulde overblik over ydelsernes kompleksitet og dermed konsekvensen af hjemtagningen for de berørte borgere.</p> |

Endvidere er det problematisk, at kerneopgaver på kommunikationsområdet finansieres objektivt i andre regioner, og at disse midler også anvendes til at nedsætte takstfinansierede ydelser, hvilket skaber en ulige konkurrencesituation.

På høreområdet, som er det af de fire områder i Region Midtjylland, som samlet har oplevet den største reduktion (50 %) i 2010, er de umiddelbare konsekvenser af reduktionerne, at en væsentlig del af personalet skal afskediges eller forsøges overflyttet til kommunerne for at varetage de funktioner, som bliver hjemtaget.

På specialrådgivningsområdet er der i 2010 tale om en reduktion på ca. 20 % i forhold til 2009, hvilket betyder, at der lukkes en afdeling i Ry, da der ikke længere er et tilstrækkeligt underlag til økonomisk at opretholde afdelingen. I den grad det er muligt, vil personalet blive omplaceret til andre funktioner i Region Midtjylland.

På taleområdet for børn er der sket en reduktion i abonnementerne på ca. 22 %. Det betyder, at afdelingen foretager tilpasninger til efterspørgslen, mens der på taleområdet for voksne er stort set uændret abonnementsstørrelse i forhold til 2009.

Tendensen på høreområdet er, at kommunerne i højere grad vælger at løse flere af opgaverne selv, og konsekvensen heraf er, at kommunerne tegner mindre abonnementer år for år. De ydelser, som kommunerne hjemtager, er primært de mindre specialiserede ydelser, som f.eks. ydelser på høreapparatområdet.

Følgende tal fra høreområdet illustrerer behovet for at få løst de højtspecialiserede ydelser i regionalt regi:

Høreområdet i Region Midtjylland har i 2007 leveret 6.655 ydelser hos borgere i regionens brugerkommuner på høreapparatområdet, hvilket svarer til, at der er leveret ca. 475 ydelser pr. 50.000 borgere i Tale & Høre Instituttets brugerkommuner. Det betyder at f.eks. Odder Kommune i gennemsnit vil have brug for 194 ydelser.

Modsat har høreområdet i 2007 på de højt specialiserede ydelser leveret ydelser til 56 voksne i regionens brugerkommuner. Dette svarer til, at en kommune på 50.000 indbyggere skal levere ydelser til ca. 4 borgere om året på de tre områder tilsammen. Det betyder at f.eks. Odder Kommune i gennemsnit vil have kontakt til 1,6 borgere.

Tallene viser, at der således stadig er et behov hos kommunerne for at få løst de højt specialiserede høreydelser i et fælles regi, hvor der ikke alene kræves højt fagligt specialiserede medarbejdere men også en vis volumen for både at have et fagligt miljø, der understøtter kvaliteten i ydelsen og gør tilbuddet økonomisk rentabelt.

Det er derfor Region Midtjyllands vurdering, at såfremt de nuværende brugerkommuner trækker alle høreapparatydelser hjem, vil der være 6.500 timer tilbage i samlede abonnementer svarende til 5 fuldtidsstillinger. For høreområdet i Region Midtjylland giver dette anledning til overvejelser om den fremtidige organisering og finansiering af området.

På specialrådgivningsområdet har tendensen været, at kommunerne hjemtager de

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | <p>monofaglige opgaver, hvilket vanskeliggør muligheden for at opretholde den faglige ekspertise. For specialrådgivningsområdet er det tværfaglige samarbejde det, der højner kvaliteten i tilbuddet. Lukningen af afdelingen i Ry vil desuden betyde, at der for nogle borgere vil blive længere til behandlingstilbuddet.</p> <p>Udviklingen på taleområdet for børn betyder, at det for nogle områder vil blive nødvendigt at se på den form, som tilbuddet gives i. Med færre børn kan det blive vanskeligt at opretholde de gruppeforløb for børnene, som ikke alene er det mest faglige givtige for børnene men også økonomisk langt det billigste frem for rent individuelt tilrettelagte forløb.</p> <p>Hvis udviklingen fortsætter, vil det også her være vanskeligt at opretholde de højt specialiserede ydelser som eksempelvis tilbud til børn og unge med erhvervet hjerneskade med mindre området kan organiseres og finansieres anderledes, end det er tilfældet på nuværende tidspunkt.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 8 | <p><b>Hvilke særlige tiltag har regionen iværksat for at imødekomme disse særlige udfordringer?</b></p> <p><b>A. Socialområdet</b></p> <p><b>Overtagelser af regionalt drevne sociale tilbud</b></p> <p>Region Midtjylland indgik i 2008 aftaler med Århus, Viborg, Randers og Horsens Kommuner om, hvilke tilbud disse kommuner skulle overtage i 2009 og 2010. Herudover blev der udarbejdet en række tillægsaftaler til de mellem den enkelte kommune og regionen indgåede sundhedsaftaler, blandt andet med henblik på at styrke samarbejdsrelationerne mellem regionen og kommune på særlige områder eller i forhold til særlige tilbud. Aftalerne gav arbejdsro på de regionalt drevne tilbud, hvilket betød, at der kunne planlægges mere langsigtet på de tilbud, som Region Midtjylland fortsat skulle drive i aftaleperioderne.</p> <p>Region Midtjylland og kommunerne har pr. 1. januar 2010 påbegyndt en ny valgperiode, og Region Midtjylland vil i løbet af foråret 2010 tilstræbe at indgå aftaler med de kommuner, som har regionalt drevne sociale tilbud beliggende i kommunen.</p> <p>Det er som tidligere nævnt Region Midtjyllands opfattelse, at der på længere sigt skal tilvejebringes det nødvendige grundlag for, at kommunale overtagelser alene kan finde sted én gang i hver valgperiode.</p> <p><b>Overbelægning</b></p> <p>For at imødekomme kommunernes efterspørgsel har særligt tilbuddene på børn og ungeområdet og døgntilbuddene for sindslidende voksne samt fysisk og psykisk handicappede voksne konstant haft overbelægning i regionens levetid, hvor dette har været muligt. Desuden har Region Midtjylland etableret individuelt tilrettelagte døgnprojekter, hvor dette har været nødvendigt. Dette har dels været i de situationer, hvor brugeren ikke har kunnet rummes i en eksisterende afdeling primært pga. udadreagerende adfærd, eller hvor der ikke har været en normeret plads til rådighed.</p> <p>Region Midtjylland ser meget gerne, at udarbejdes en anlægsplan for de regionalt drevne sociale tilbud afstemt med kommunernes langsigtede planer for benyttelse af tilbuddene.</p> |

Region Midtjylland skal understrege, at man i den udstrækning, det har været muligt at fremskaffe de relevante bygningsmæssige rammer hertil, har samlet de individuelle døgnprojekter i større fysiske enheder for at nedbringe "stk. prisen" og for at skabe bedre pædagogiske rammer.

Individuelt tilrettelagte pladser vil dog ofte alt andet lige blive mere omkostningstunge end ordinære pladser, fordi der på meget kort tid skal findes kvalificeret personale og egnede lokaler, og fordi de pågældende brugere typisk har meget ressourcekrævende problematikker.

Set ud fra såvel en økonomisk, en organisatorisk og en faglig bæredygtighedsbetragtning udgør denne type af pladser ikke en optimal løsning. Permanentgørelse af denne type pladser i regionalt regi under samlede fysiske, faglige og organisatoriske rammer er derfor et fokusområde for Region Midtjylland i det fremadrettede arbejde i regi af Den Administrative Styregruppe.

#### **Dyre enkeltforanstaltninger**

Region Midtjylland er som leverandør af sociale ydelser til landets kommuner meget opmærksomme på at kunne levere økonomisk bæredygtige ydelser til en konkurrencedygtig pris og på at være gennemsigtig i sin prisfastsættelse, således at sammenhæng mellem pris og kvalitet er veldokumenteret.

Derfor er Region Midtjylland meget opmærksom på omkostningsniveauet på de forskellige sociale tilbud, på glidninger i serviceniveau og på målgruppeglidning, ligesom der er opmærksomhed på tillægsydelser, som i henhold til Den sociale rammeaftale kan opkræves udover basistaksten.

Region Midtjylland har stor forståelse for kommunernes behov for økonomisk styring af de sociale udgifter, og regionen arbejder derfor løbende på at give kommunerne de bedst mulige forudsætninger for forudsætninger for den nødvendige styring af økonomien på det specialiserede socialområde, blandt andet via gennemskuelig og dokumenterbar prisfastsættelse.

I regi af Den Administrative styregruppe er der i efteråret 2009 udarbejdet en rapport vedrørende dyre enkeltforanstaltninger. Rapporten viser, at enkeltforanstaltninger ofte etableres på grund af manglende plads i eksisterende tilbud. Enkeltforanstaltninger etableres ofte til personer med flere diagnoser, hvor udadreagerende og problemskabende adfærd også er væsentlige karakteristika.

En fælles udfordring for kommunerne og Region Midtjylland er at sikre, at der er tilstrækkelig kapacitet i eksisterende tilbud til denne målgruppe, således at etablering af enkeltforanstaltninger ikke sker på grund af kapacitetsproblemer, men kun sker, der hvor øvrige løsninger ikke kan rumme den pågældende.

#### **Fortsat specialisering af og kvalitetsudvikling på det regionalt drevne sociale område**

Region Midtjylland har udarbejdet en strategi for udviklingen af det regionalt drevne

socialområde, som omfatter det sociale område for både børn, unge og voksne.

Region Midtjyllands strategi for udviklingen af det regionalt drevne sociale område skal ses som en strategisk plan, der udstikker de overordnede mål for de kommende års udvikling af de regionalt drevne sociale tilbud med udgangspunkt i regionens mission, vision og værdigrundlag samt regionens ledelses- og styringsgrundlag.

Strategien fastlægger på denne baggrund en række pejlemærker for de kommende års udvikling af regionens arbejde på det specialiserede socialområde. Pejlemærkerne er:

- Synlige regionalt drevne sociale tilbud
- Faglig kvalitet og kvalitetsudvikling
- Samarbejde på tværs af de regionalt drevne sociale tilbud
- Bruger- og pårørendeinddragelse
- Region Midtjyllands samarbejde med kommunerne
- Sammenhængende indsats mellem socialområdet, sundhedsområdet og behandlingspsykiatrien
- Pejlemærket "Den gode arbejdsplads"
- Økonomisk effektivitet i et markedsbaseret system

Herudover indeholder strategien en række anbefalinger til regionens videre arbejde med at udvikle kvaliteten på de regionalt drevne sociale tilbud.

Det er Region Midtjyllands ambition, at strategien, som i øvrigt forventes revideret en gang i hver regionsrådsperiode, kan være en ledetråd for de regionale medarbejdere og samarbejdspartnere, som til dagligt beskæftiger sig med socialområdet.

Det bemærkes, at kommunerne i regionen har tilkendegivet, at man har igangsat et analysearbejde af socialområdet, som, når resultaterne ligger klar primo 2010, forventes at give et bedre beslutningsgrundlag for driftsmæssige og strategiske beslutninger på socialområdet, og at kommunerne derfor på nuværende tidspunkt ikke ønsker at afgive bemærkninger til strategien. Når kommunerne på denne baggrund eventuelt afgiver et høringssvar i foråret 2010, vil strategien kunne blive justeret inden sommerferien 2010 under hensyntagen til de mellem Region Midtjylland og kommunerne aftalte rammer for regionalt leverede sociale ydelser.

Region Midtjyllands strategi for udviklingen af det regionalt drevne sociale område har et særligt fokus på at sikre kvalitet i de specialiserede tilbud på det sociale område.

Region Midtjyllands socialområde er allerede i dag kendetegnet ved en høj faglig standard. I nedenstående beskrives en række af de ydelser, som allerede i dag leveres på visse områder, og hvor Region Midtjylland ønsker at fastsætte servicemål for flere ydelsesområder i regionen, eller hvor der er et særligt fokus:

*ICF* (International Klassificering af Funktionsevne)

En international WHO godkendt klassifikation som skal sikre en systematisk vurdering af funktionsevne på faste parametre og med udgangspunkt i udviklingsmål og en målrettet indsats.



### *Resultatdokumentation og de Sociale Indikator Programmer (SIP)*

En måde at sammenholde mål for den konkrete indsats med faktiske opnåede resultater. Resultatdokumentation og SIP anvendes derfor til at dokumentere effekt.

### *Brugerundersøgelser*

Tilfredshedsundersøgelser på handicapområdet hvert andet år. Undersøgelserne udarbejdes nationalt, som en del af Dansk Kvalitetsmodel på det sociale område.

### *Audit*

Auditmetoden sikrer vidensudveksling og etablering af faglig behandlingsvejledning på tværs af organisationen.

### *Hurtig indsats*

I Region Midtjylland kan alle kommuner få et regionalt tilbud på børn og ungeområdet inden for en uge, mens akutte sager løses inden for 24 timer. Opnåelsen af dette servicemål forudsætter, at dette kan lade sig gøre inden for de kapacitetsmæssige rammer, som er udstukket af kommunerne i forbindelse med Den sociale rammeaftale.

Det er væsentligt for Region Midtjylland at kunne yde en hurtig indsats på alle sine sociale ydelsesområder. Derfor skal udarbejdelse af servicemål på alle ydelsesområder have et øget fokus fremadrettet.

### *Registrering af efterspørgsel*

Matchning til Region Midtjyllands sociale tilbud er placeret decentralt. Det betyder, at kommuner, der ønsker at visitere en borger til et regionalt drevet socialt tilbud, kan rette direkte henvendelse til det ønskede tilbud i Region Midtjylland og indgå aftale om indskrivning.

På børn og ungeområdet har Region Midtjylland siden januar 2007 registreret alle kommunale henvendelser. Der afholdes i den forbindelse fordelingsmøder minimum hver 14. dag med deltagelse af repræsentanter for områdets tilbud. Formålet med fordelingsmøderne er at drøfte og matche indkomne henvendelser og sager. På grundlag af en kort beskrivelse af de enkelte sager orienteres deltagerne i fordelingsmøderne såvel om nye sager som sager under behandling, hvorved der sikres et overblik over, hvorvidt pladserne udnyttes optimalt, og at børnene/de unge henvises til de rette tilbud. På fordelingsmøderne orienteres således om alle henvendelser fra kommunerne, iværksatte sager samt institutionernes belægning.

På baggrund af fordelingsmøderne udarbejdes endvidere oversigter og statistik over henvendelserne. Statistikken er med til at dokumentere, på hvilke områder efterspørgslen er størst, således at Region Midtjylland kan danne sig et validt billede af de tilbud, som kommunerne efterspørger samt udviklingen i kommunernes efterspørgsel.

Måling af efterspørgslen efter de regionalt drevne sociale tilbud vil de kommende år blive mere og mere aktuel. Derfor skal alle Region Midtjyllands sociale ydelsesområder fremadrettet registrere henvendelser med henblik på at dokumentere udviklingen i efterspørgslen, og det skal undersøges, hvordan it-understøttende værktøjer kan bidrage til hurtig og billig registrering af efterspørgslen.

### *Sammenhængende indsats*

Mange borgere, der benytter specialiserede sociale tilbud, har behov for en sammenhængende indsats til det psykiatriske og/eller det somatiske sundhedsvæsen i forhold til deres behandling. Det gælder f.eks. børn født med alvorlige skader eller handicaps, senhjerneskadede og psykisk syge mennesker med meget komplekse vanskeligheder.

For disse gælder det, at ikke alle er udredt og diagnosticeret i somatikken eller i behandlingspsykiatrien og ofte har behov for yderligere psykosocial udredning i forbindelse med indskrivning i et dag- eller døgntilbud i socialt regi. Behovet for somatisk eller behandlingspsykiatrisk ekspertise ophører således ikke nødvendigvis ved indskrivningen.

Region Midtjylland har fokus på at skabe sammenhænge i overgangene mellem de sundhedsfinansierede ydelser og de kommunalt eller regionalt drevne sociale tilbud. En række af Region Midtjyllands sociale tilbud leverer ydelser på sundhedsområdet (fase 1 og 2) og deltager i udarbejdelse af de handleplaner, som overleveres til kommunerne. Det er således muligt for de regionalt drevne sociale tilbud at tilbyde borgerne et sammenhængende forløb med få skift.

Herudover er Region Midtjylland meget optaget af at styrke samarbejdet mellem social- og specialundervisningssektoren og sundhedssektoren om fælles uddannelse og fagligt udviklingsarbejde. F.eks. vedrørende rehabilitering af forskellige typer af hjerneskadede borgere samt samarbejde med de audiologiske afdelinger, øjenafdelingerne, de langtidsmedicinske afdelinger, pædiatriske afdelinger mv.

Et særligt område, hvor sammenhængende indsats er vigtig, er overgangen fra barn til voksen. Region Midtjylland er den region i landet, som driver flest tilbud på børn og ungeområdet. Det betyder, at for en lang række af brugerne af de regionalt drevne sociale tilbud bliver det på et tidspunkt relevant at se på, hvilke tilbud den pågældende bruger skal tilbydes efter det fyldte 18. år. Derfor har Region Midtjylland fokus på at arbejde med helhed i indsatsen for de borgere, der overgår fra at modtage tilbud efter lovgivningen for børn og unge til at modtage tilbud efter lovgivningen for voksne.

Region Midtjylland har i eget regi aftalt standarder mellem voksen- og børn og ungeområdet om overgang fra tilbud rettet mod børn og unge til tilbud for voksne. Standarderne har til formål at udvikle samarbejdet mellem voksen- og børn og ungeområdet, således at kommunerne oplever et samlet Region Midtjylland, samt at sikre en tidlig dialog med den visiterende kommune om, hvordan overgangen fra barn til voksen skal planlægges for den enkelte bruger og dermed give brugeren og dennes pårørende en så gnidningsfri overgang som muligt.

### *Tæt samarbejde og dialog med kommunerne*

Region Midtjylland vægter, at kommunerne har mulighed for hurtig løsning af problemer og opgaver. Derfor inviterer Region Midtjylland kommunerne til dialogmøder, hvor der bl.a. drøftes nye initiativer samt kommunernes forbrug af de regionale tilbud, og hvor kommunernes forbrug på abonnementsområderne aftales.

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | <p>Dialogmøderne er med til at sikre et godt samarbejde mellem regionen og den enkelte kommune både på ledelses- og medarbejderniveau og skaber mulighed for at give den enkelte kommune en god oplevelse af regionens ydelser og serviceniveau. En yderligere formalisering af disse dialogmøder vil efter Region Midtjyllands opfattelse være til gavn for begge parter i bestræbelserne på at styrke dialogen og den fælles planlægning af den fremtidige udvikling af det specialiserede socialområde.</p> <p><i>Tilsynet med de regionalt drevne sociale tilbud</i></p> <p>Region Midtjylland har etableret et tilsyn med sine sociale tilbud, som organisatorisk er uafhængigt af regionens driftsorganisation. Med baggrund i Danske Regioners fælles tilsynsprincipper udfører tilsynet både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg hvert år på de regionalt drevne sociale tilbud.</p> <p>Regionens tilsyn betragtes som et væsentligt element i kvalitetsudviklingen på det sociale område. Derfor arbejder Region Midtjyllands tilsyn løbende på at præcisere metode og styrke kvaliteten af tilsynsbesøg og tilsynsrapporter med henblik på at bidrage til høj faglig kvalitet i regionens samlede indsats på socialområdet.</p> <p><b>B. Specialundervisningsområdet</b></p> <p><b>Analyse af både kommunikations- og specialrådgivningsområdet i Region Midtjylland</b></p> <p>I regi af Den Administrative Styregruppe er der påbegyndt et analysearbejde med henblik på en drøftelse med kommunerne om, hvilke ydelser kommunerne ønsker at bevare i regionalt regi og med hvilken volumen og dermed med hvilken faglig og økonomisk bæredygtighed, dette er muligt.</p> <p>Se i øvrigt også besvarelsen af spørgsmål 44.</p> |
| <b>9</b>  | <p><b>Evt. bemærkninger til disse tiltag</b></p> <p>Ingen bemærkninger.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|           | <b>VISO</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>10</b> | <p><b>I de tilfælde, hvor regionsdrevne institutioner har henvendt sig til VISO, hvor ofte har disse institutioner da efterfølgende anvendt VISO's ydelser ved sagsbehandlingen?</b></p> <p><b>VISO rådgivning</b></p> <p>Meget ofte:<br/>Ofte:<br/>Af og til: X<br/>Sjældent:<br/>Meget sjældent:<br/>Ved ikke:</p> <p><b>VISO udredning</b></p> <p>Meget ofte:<br/>Ofte:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                            | <p>Af og til: X<br/> Sjældent:<br/> Meget sjældent:<br/> Ved ikke:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>11</b>                  | <p><b>Vurder kvaliteten af VISO's rådgivning og udredning til regionen</b></p> <p><b>VISO rådgivning</b><br/> Rigtig god:<br/> God: X<br/> Mindre god:<br/> Dårlig:<br/> Ved ikke:</p> <p><b>VISO udredning</b><br/> Rigtig god:<br/> God: X<br/> Mindre god:<br/> Dårlig:<br/> Ved ikke:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>12</b>                  | <p><b>Eventuelle øvrige bemærkninger til regionens brug af VISO</b></p> <p>Region Midtjylland skal bemærke, at en lang række af regionens tilbud selv er VISO-leverandører og i konkrete sager trækker på andre leverandører i netværket med henblik på at løse den konkrete opgave bedst muligt.</p> <p>Region Midtjylland oplever, at VISO i en række tilfælde blevet brugt af kommunerne som "uvildig instans", som ikke er part i en betalingsaftale mere end som en "kompetenceinstans".</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Anbringelsesområdet</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>13</b>                  | <p><b>Er regionen driftsherre for sikrede eller særligt sikrede institutioner?</b></p> <p>Ja: X<br/> Nej:</p> <p>Region Midtjylland driver 2 sikrede institutioner:<br/> Den sikrede institution Grenen med 5 almindeligt sikrede pladser, 5 særligt sikrede pladser til unge med psykiske lidelser og 5 særligt sikrede pladser til særligt voldelige unge. Endvidere har Grenen 18 åbne pladser til fortrinsvis unge, der er idømt ungdomssanktion. Primo 2010 ibrugtages yderligere 5 almindeligt sikrede pladser på Grenen.</p> <p>Den sikrede institution Koglen med 10 almindeligt sikrede pladser og 5 åbne pladser til fortrinsvis unge, som er idømt ungdomssanktion samt unge, hvor der er behov for en udredning inden endelig stillingtagen til den behandlingsmæssige indsats.</p> |
| <b>14</b>                  | <p><b>Evt. kommentarer omkring regionens drift af sikrede eller særligt sikrede institutioner</b></p> <p>I Rammeaftale 2009 skete der en udvidelse med to permanente sikrede pladser og tre</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

midlertidige sikrede pladser. Grundet den fortsatte meget store efterspørgsel i forbindelse med Rammeaftale 2010 er det aftalt i Rammeaftale 2010, at de tre midlertidige sikrede pladser fra Rammeaftale 2009, gøres permanente.

Herudover skal Region Midtjylland bemærke, at Danske Regioner i foråret 2008 har gennemført en analyse af det fremtidige behov for sikrede pladser i Danmark. På baggrund heraf anbefalede Danske Regioner, at der etableres yderligere 15 sikrede pladser udover de 121 sikrede pladser, der var forvejen i Danmark. Disse pladser er nu under etablering.

I sommeren 2009 foretog Danske Regioner en ajourføring af analysen af det fremtidige behov for sikrede pladser i Danmark. På baggrund heraf anbefaler Danske Regioner i dag, at der etableres yderligere 15 sikrede pladser i Danmark begrundet i følgende:

- Høje belægningsprocenter, på grund af blandt andet stigende antal anbringelser generelt
- Udvikling i domspraksis i retning af stigning i antallet af idømte ungdomssanktioner
- Lang sidetid på de sikrede institutioner efter dom
- Højt antal afvisninger på grund af pladsmangel
- Behov for overkapacitet grundet institutionernes akutfunktion
- Den demografiske udvikling
- Sænkelse af den kriminelle lavalder

De endelige aftaler om placering af disse pladser er endnu ikke på plads.

Regeringen fremlagde i oktober 2009 et notat hvoraf det fremgår, at regeringen vil fremsætte forslag om sænkning af den kriminelle lavalder fra 15 år til 14 år. Det fremgår af samme notat, at regeringen vil tage initiativ til, at længstetiderne for unge under 15 åriges ophold i sikrede afdelinger skal forlænges, og at kriterierne for anbringelse i sikrede afdelinger skal lempes.

Ovenstående initiativer vil yderligere forøge behovet for sikrede pladser i Danmark. Omfanget heraf og pladsernes endelige placering kendes pt. ikke.

I forlængelse af den af Justitsministeriets nedsatte Ungdomskommission vedrørende indsatsen mod ungdomskriminalitet er der i satspuljeforliget for 2010 afsat midler til en lang række initiativer, som vil styrke indsatsen i forhold til unge som har ophold i sikrede afdelinger. Det drejer sig om:

- Screening af unge på sikrede afdelinger for psykiske lidelser
- Indførelse af forbehandlingsprogrammer vedrørende unge med misbrug på sikrede afdelinger
- Indførelse af kognitive behandlingsprogrammer på sikrede afdelinger

Endvidere gøres enkelte sikrede institutioner til særlige kompetencecentre inden for specifikke målgrupper i forhold til andre sikrede institutioner. At være kompetencecenter indebærer en forpligtelse til at holde sig ajour med den nyeste viden i forhold til målgruppen og formidle dette til de øvrige sikrede institutioner.

I regi af Danske Regioner er der i øvrigt iværksat en række initiativer med henblik på at

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | <p>styrke kvaliteten af indsatsen på de sikrede tilbud. De sikrede tilbud Grenen og Koglen er således omfattet af følgende aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kvalitetsmodellen på socialområdet</li> <li>• Forældreundersøgelser på de sikrede tilbud</li> <li>• Kvalitetsudviklingsarbejde i regi af temagruppen om de sikrede tilbud</li> </ul> <p>De forskellige aktiviteter iværksættes løbende, således at alle aktiviteter ikke iværksættes samtidigt.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>15</b> | <p><b>Regionens evt. bemærkninger til anbringelsesområdet generelt</b></p> <p>Generelt oplever Region Midtjylland en meget stor efterspørgsel på anbringelsesområdet.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|           | <b>Botilbud til voksne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>16</b> | <p><b>Har Regionsrådet justeret, udvidet eller tilpasset eksisterende tilbud i 2009?</b></p> <p>Ja: X<br/>Nej:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>17</b> | <p><b>Beskriv disse ændringer</b></p> <p>I forbindelse med arbejdet med Rammeaftale 2008, 2009 og 2010 er følgende kapacitetstilpasninger godkendt:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• 2008: 4 pladser til personer med autisme spektrum forstyrrelser (Mentors afdeling på Gefionsvej i Skive). De 4 pladser er klar til ibrugtagelse.</li> <li>• 2008: 4 pladser til personer med psykisk sygdom og problemskabende adfærd (i form af 4 nye boliger i hovedbygningen på Blågårdsgård). Boligerne er ibrugtaget i 2009.</li> <li>• 2009: 8 pladser til udviklingshæmmede med dom (Granbakkens afdeling i Paderup). Indstilling om køb af grund og udarbejdelse af projektforslag behandles i Regionsrådet i januar 2010. Forventet ibrugtagelse 2011.</li> <li>• 2009: Opførelse af erstatningsbyggeri for udtjente bygninger på Gårdhaven i Viborg medfører en nedjustering af kapaciteten med 3 pladser til psykisk syge, herunder særligt demente. Det nye byggeri forventes ibrugtaget i 2011.</li> <li>• 2009: 6 nye pladser til udviklingshæmmede (Bo-Horsens). I forbindelse med at et nyt erstatningsbyggeri for udtjente bygninger blev taget i brug i efteråret 2009, blev kapaciteten udvidet med 6 pladser. Byggeriet og dermed kapacitetsudvidelsen er udmøntningen af en beslutning fra det tidligere Vejle Amt.</li> <li>• 2010: 6 nye pladser til personer med Prader Willi Syndrom (Granbakken i Allingåbro). Anlægssagen forventes behandlet i Regionsrådet primo 2010. Forventet ibrugtagelse 2011.</li> <li>• 2010: 4 nye pladser til udviklingshæmmede med dom i kraft af, at regionen efter aftale med kommunerne opjusterer forsyningsforpligtelsen til denne målgruppe samtidig med, at Syddjurs Kommune nedjusterer tilsvarende, idet kommunen ikke ønsker at opretholde den regionale forsyningsforpligtelse på Vestergården.</li> <li>• 2010: 10 nye pladser til sindslidende (Sønderparkens afdeling i Hornsyld). Nærmere planlægning er i gang.</li> </ul> <p>Desuden er der efter aftale med kommunerne i 2009 oprettet 23 projekt- eller overbelægningspladser på voksenområdet. Pladserne er oprettet enten i lejede boliger eller ved indretning af boliger i eksisterende bygninger på de pågældende tilbud.</p> |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | <p>Pladserne oprettes med henblik på at imødekomme efterspørgslen i samarbejde med de berørte kommuner.</p> <p>Målgrupperne er udviklingshæmmede med dom eller problemskabende adfærd, personer med autisme spektrum forstyrrelser og problemskabende adfærd, personer med ADHD og komplicerende problemstillinger samt personer med psykiske sygdomme og problemskabende adfærd.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>18</b> | <p><b>Hvad ønsker Regionsrådet at opnå ved disse ændringer?</b></p> <p>Højne kvaliteten i tilbuddet:<br/> En udvidelse af målgruppen:<br/> Øge kapaciteten: X<br/> Nedsætte kapaciteten:<br/> Opnå besparelser:<br/> Andre beskrives kort:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>19</b> | <p><b>Har regionen oprettet nye tilbud i 2009?</b></p> <p>Ja:<br/> Nej: X</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>20</b> | <p><b>Beskriv de oprettede tilbud kort, herunder om botilbuddene oprettes i samarbejde med andre</b></p> <p>Der er ikke oprettet nye tilbud. Udbygningen af kapaciteten samt etablering af overbelægning er sket i tilknytning til eksisterende tilbud.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>21</b> | <p><b>Beskriv kort hvilke vidensnetværk omkring botilbud regionen deltager i</b></p> <p><b>Nationale netværk</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nationale netværk vedr. hjerneskader organiseret i deres respektive fagforeninger</li> <li>• Hjerneskadeforeningen</li> <li>• HjerneSagen</li> <li>• Videnscenter for Hjerneskade</li> <li>• Videnscenter for Bevægelseshandicap</li> <li>• Vidensteamet (Det landsdækkende vidensteam vedrørende psykisk handicappede og senhjerneskadede med problemskabende adfærd)</li> <li>• Videnscenter for Autisme</li> <li>• Center for Autisme.</li> <li>• Vidensteamet (Det landsdækkende vidensteam vedrørende psykisk handicappede og senhjerneskadede med problemskabende adfærd)</li> <li>• NDU (Det landsdækkende netværk vedrørende Domfældte Udviklingshæmmede)</li> <li>• ADHD-foreningen</li> </ul> <p><b>Regionale netværk</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hjerneskadesamrådet</li> </ul> <p><b>Lokale netværk</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Faglige netværk for tilbudslederne</li> </ul> |
| <b>22</b> | <p><b>Evt. kommentarer til disse netværkssamarbejder</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | Ingen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>23</b> | <p><b>Sammenfattende beskrivelse og vurdering af udviklingen i Regionsrådets forsyningsforpligtelse i forhold til botilbudsområdet</b></p> <p>Der vurderes fortsat at være stor efterspørgsel efter de specialiserede sociale tilbud, som regionen driver. Dette viser sig blandt andet i en meget høj belægningsprocent, som ved udgangen af 2009 er på omkring 105 %.</p> <p>I de regionale tilbud efter § 107 om intensiv rehabilitering efter en erhvervet hjerneskade oplever man dog vigende efterspørgsel fra kommunerne. Den vigende efterspørgsel kunne være et udtryk for at borgere med senhjerneskader ikke i samme omfang som tidligere tilbydes rehabilitering i overensstemmelse deres individuelle behov.</p> <p>Der er i sundhedssystemet fokus på vigtigheden af den tidlige rehabiliteringsindsats efter en hjerneskade samtidig med, at patienter udskrives hurtigere end tidligere. Fra et fagligt synspunkt forankret i det specialiserede socialområde vil Region Midtjylland gerne understrege vigtigheden af at følge op på den tidlige rehabiliteringsindsats. Fra et samfundsmæssigt synspunkt bør der være en sammenhængende prioritering af indsatsen til borgere med senhjerneskade under og efter behandlingen på hospital.</p> |
| <b>24</b> | <p><b>Regionens evt. yderligere bemærkninger til botilbudsområdet generelt</b></p> <p>Region Midtjylland har ikke yderligere bemærkninger.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|           | <b>Behandlingstilbud/misbrugsområdet</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>25</b> | <p><b>Har Regionsrådet iværksat initiativer på misbrugsområdet i 2009?</b></p> <p>Ja:<br/>Nej: X</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>26</b> | <p><b>Beskrivelse af disse initiativer</b></p> <p>Region Midtjylland driver ikke tilbud på misbrugsområdet.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>27</b> | <p><b>Deltager Regionen i samarbejder mellem regionerne eller med kommunerne på misbrugsområdet?</b></p> <p>Region Midtjylland driver ikke tilbud på misbrugsområdet.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>28</b> | <p><b>Sammenfattende beskrivelse og vurdering af udviklingen i Regionsrådets tilbud på behandlingstilbud/misbrugsområdet</b></p> <p>Region Midtjylland driver ikke tilbud på misbrugsområdet.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>29</b> | <p><b>Regionens evt. bemærkninger til behandlingstilbud/misbrugsområdet generelt</b></p> <p>En overvejende del af tilbuddene til voksne misbrugere overgik til kommunal drift ved strukturreformens start i 2007. Region Midtjyllands to sidste tilbud – forsorgshjemmet Skovvang i Holstebro Kommune og Rusmiddelcenter Midtjylland i Århus Kommune er i 2009 overgået til kommunal drift.</p> <p>For god ordens skyld bemærker Region Midtjylland, at man på Oustruplund driver tilbud til unge med misbrug, og at der opleves en stigende efterspørgsel til disse pladser.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|           | <b>Hjælpemidler</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |



|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 30 | <p><b>Deltager Regionen i samarbejder mellem regioner eller med kommuner indenfor hjælpemiddelområdet?</b></p> <p>Ja: X<br/>Nej:</p> <p><b>IKT (Informations- og kommunikationsteknologiske hjælpemidler)</b><br/>IKT-gruppen er et regionalt tilbud til børn, unge og voksne om rådgivning, vejledning og salg af informations- og kommunikationsteknologiske hjælpemidler (IKT) til børn, unge og voksne med handicap. IKT-gruppen er en selvstændig afdeling i Børn og Unge Centret, Rehabilitering, der har afdelinger i Århus, Randers og Viborg. IKT-gruppen har årligt kontakt til ca. 200 børn, unge og voksne med forskellige handicap og med diagnoser som f.eks. cerebral parese, autisme, ADHD, Downs Syndrom, rygmarvsbrok, muskelsvind, knogledefekter, generel udviklingshæmninger mv.</p> <p>På voksenområdet arbejder IKT-gruppen med udvikling af hjælpemidler i forhold til kommunikation, hukommelse, struktur og omverdenskontrol til voksne med diagnoser som f.eks. ALS, sclerose, cerebral parese, apopleksi, ADHD, muskelsvind mv.</p> <p>IKT-gruppen samarbejder hovedsageligt med kommunerne i Region Midtjylland. Samarbejdet foregår dels gennem de abonnementer, kommuner tegner med Børn og Unge Centret, Rehabilitering, dels via en konkret bevilling til IKT-gruppen fra en sagsbehandler i kommunen. Henholdsvis Favrskov, Randers og Syddjurs Kommuner kræver en særskilt bevilling til IKT-ydelser. Odder Kommune har også valgt denne løsning til børn i 2010. Også kommuner uden for Region Midtjylland benytter sig af IKT-Gruppens tilbud. F.eks. har Kolding Kommune været en stor kunde i 2009. IKT-gruppen samarbejder endvidere med Færøerne. Et konsulent-team besøger Færøerne et par gange årligt med henblik på at dække øernes behov for teknologiske hjælpemidler.</p> <p>IKT-gruppen samarbejder herudover med institutioner i Region Midtjylland, herunder Tale &amp; Høre Institut, Høskoven og Engvejen. På Høskoven er IKT-gruppen en del af et projekt om at udvikle i-phones som hukommelses- og planlægningsstøtte til senhjerneskadede. På Engvejen udreder og vurderer IKT-gruppen, hvordan teknologiske løsninger kan afhjælpe personale og børn i hverdagen.</p> <p>Endelig samarbejder IKT-gruppen med en lang række organisationer på området om vidensdeling og undervisning i brug og udvikling af teknologiske hjælpemidler.</p> <p>Fremadrettet arbejder IKT-gruppen på at udvikle samarbejdet med Tale &amp; Høre Institut. Derudover arbejder man på at få oprettet et samarbejde med intensivafdelingen på Skejby Sygehus vedrørende kommunikationsvejledning af personalet.</p> <p><b>Smart Home på Tagdækkervej</b><br/>Fem beboere på Taddækkervej, som er et bosted for mennesker med erhvervet hjerneskade eller fysisk handicap, har deltaget i et projekt, hvor forskellige såkaldte Smart Home-installationer afprøves.</p> |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | <p>Smart Home er et koncept, hvor alle elektriske funktioner i en bolig er samordnet i ét system, som kan ændres, tilpasses og udbygges alt efter brugerens behov for at give mere selvhjulpethed, tryghed og livskvalitet for brugeren.</p> <p>Formålet med projektet er at få mere viden om Smart Home teknologiens anvendelighed i dagligdagen for en brugergruppe, som potentielt kan få stor gavn af intelligente løsninger i hjemmet.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>31</b> | <p><b>Beskriv kort hvilke vidensnetværk omkring hjælpemidler, boligindretning og biler regionen deltager i</b></p> <p><b>Nationale netværk</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ISAAC Danmark (International Society for Augmentative and Alternative Communication)</li> <li>• VIKOM (Videnscenter om Kommunikation og Multiple Funktionsnedsættelser hos børn og unge uden et talesprog)</li> <li>• Hjælpemiddelinstitutets landsdækkende videncenter og en del af den nationale viden- og specialrådgivningsorganisation (VISO)</li> </ul> <p><b>Regionale netværk</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Regionalt Teknologiseminar</li> <li>• Handiatek (Netværk på Aalborg Universitet)</li> <li>• Center for Robotteknologi</li> </ul>                                                                                                            |
| <b>32</b> | <p><b>Evt. kommentarer til disse netværkssamarbejder</b></p> <p>Udover ovenstående netværkssamarbejder deltager IKT-gruppen i en række fora for vidensdeling, og repræsentanter fra IKT-gruppen deltager i projekter på Ingeniørhøjskolen og i et kursussamarbejde med Århus Kommune.</p> <p>IKT-gruppen deltager således på henholdsvis REHAB-messen og HIT-messen. REHAB-messen er en messe, hvor såvel private som offentlige udbydere præsenterer de nyeste teknologiske udviklinger på hjælpemiddelområdet for kommuner og andre interesserede.</p> <p>HIT-messen arrangeres af Hjælpemiddelinstitutet og er en udstilling, hvor de nyeste teknologiske hjælpemidler præsenteres samtidig med, at der er konferencer med relation til specialundervisning, kommunikation mv.</p>                                                                                          |
| <b>33</b> | <p><b>Sammenfattende beskrivelse og vurdering af udviklingen i regionens tilbud på hjælpemiddelområdet § 112</b></p> <p>IKT-gruppen oplever i øjeblikket, at der på nationalt niveau er stor bevågenhed på informationsteknologi og velfærdsteknologi og disses muligheder i forhold til handicappede borgere. Der er stor efterspørgsel efter gruppens ekspertise på diverse messer og uddannelsesinstitutioner. Endvidere er der i Servicestyrelsen etableret en fond for "arbejdsbesparende teknologi", hvor 3 milliarder over de næste 5 år uddeles til projekter, der udvikler arbejdsbesparende teknologier. IKT-gruppen er i gang med en proces med henblik på ansøgning om midler fra denne fond.</p> <p>IKT-gruppen oplever også, at kontakten med kommunerne er præget af stor informationsasymmetri. Kommunerne, som har myndigheden i forhold til bevilling af</p> |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                 |                        |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------------------------|
|    | <p>hjælpemidler til borgerne, har således generelt ikke så stort et kendskab til den nyeste udvikling på området og kender dermed som udgangspunkt ikke til mulighederne for forbedringer i borgernes kapacitet og livskvalitet ved at få teknologiske hjælpemidler..</p> <p>IKT-gruppen ønsker på sigt at kunne etablere et tættere samarbejde med Hjælpemiddelcentralen i Århus Kommune, som har medarbejdere ansat til arbejdet med teknologiske løsninger i forhold til hjælpemidler.</p> |                 |                        |
| 34 | <b>Dag- og aktivitetstilbud, §§ 103 og 104 (voksenområdet)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                 |                        |
| 35 | <b>Opgørelse over regionsdrevne dagtilbud pr. 31. december 2009</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                 |                        |
|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Dagtilbud § 103 | Aktivitetstilbud § 104 |
|    | Indskrevne i tilbud på handicapområdet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 70              | 470                    |
|    | Indskrevne i tilbud på psykiatriområdet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 47,5            | 124                    |
|    | Antal på venteliste på handicapområdet pr. 31.12.2008                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 0               | 0                      |
|    | Gennemsnitlig ventetid (uger) for 2008 på handicapområdet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 0               | 0                      |
|    | Antal på venteliste på psykiatriområdet pr. 31.12.2008                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 0               | 0                      |
|    | Gennemsnitlig ventetid (uger) for 2008 på psykiatriområdet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 0               | 0                      |
| 36 | <b>Evt. bemærkninger til indskrevne og ventetider på dag- og aktivitetstilbudsområdet</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                 |                        |
|    | <p>Region Midtjylland gør opmærksom på, at regionen ikke systematisk registrerer ventelister ud fra en betragtning om, at det er kommunerne, som har myndighedsansvaret og dermed kompetencen til at visitere brugerne til det ønskede tilbud. Region Midtjylland har derfor svaret "0" i besvarelsen af spørgsmål 35 vedrørende antal på venteliste og gennemsnitlig ventetid. Antallet af ventende bør således fremgå af kommunernes redegørelser.</p>                                      |                 |                        |
| 37 | <b>Beskrivelse af netværkssamarbejder regionen deltager i på området for dag- og aktivitetstilbud</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                 |                        |
|    | <p>Da dagtilbuddene på voksensocialområdet alle er i tilknytning til et botilbud, er der tale om de samme netværk, som er nævnt i svaret på spørgsmål 21.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                 |                        |
| 38 | <b>Sammenfattende beskrivelse og vurdering af udviklingen i Regionsrådets tilbud på dag- og aktivitetsområdet</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                 |                        |
|    | <p>Alle Region Midtjyllands dagtilbud er som nævnt tilknyttet et botilbud, hvilket bevirker, at regionen opnår sammenhængskraft og synergi mellem de to områder.</p> <p>Det gælder for de fleste dagtilbud, at de både har brugere, der bor i det tilknyttede botilbud, og brugere, der kommer andre steder fra.</p> <p>Region Midtjylland oplever fortsat en generel tendens til dalende efterspørgsel fra</p>                                                                               |                 |                        |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | brugere, der ikke modtager et tilknyttet døgntilbud. Denne tendens er mest markant på hjerneskeadeområdet.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|           | <b>Specialundervisningsområdet</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>39</b> | <b>Er Regionsrådet driftsherre for specialundervisningstilbud?</b><br><br>Ja: X<br>Nej:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>40</b> | <b>Beskriv hvilke tilbud regionen driver på specialundervisningsområdet</b><br><br><b>Kommunikationsområdet</b><br>Region Midtjylland driver Tale og Høre Institut, der udbyder højt specialiseret rådgivning, vejledning og specialundervisning til borgere i Region Midtjylland med et tale- eller hørehandicap under lov om specialundervisning for voksne og folkeskoleloven.<br><br><b>Specialundervisning på institutioner</b><br>Region Midtjylland har indgået driftsoverenskomst med i alt 7 kommuner vedrørende driften af undervisning under folkeskoleloven på interne skoler på døgninginstitutionerne: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Møllerup Skolehus</li> <li>• Himmelbjerggården</li> <li>• Ungdomshuset Holmstrupgård</li> <li>• Den sikrede institution Grenen</li> <li>• Den sikrede institution Koglen</li> <li>• Østruplund</li> <li>• Engvej</li> </ul> Endvidere har Region Midtjylland indgået driftsoverenskomst med beliggenhedskommunen vedrørende undervisning efter folkeskoleloven på Kildebjergets Kostskole; en specialske for sentudviklede unge.<br><br>Region Midtjylland har desuden driftsoverenskomst med Silkeborg Kommune vedrørende specialundervisning for voksne på Østruplund. |
| <b>41</b> | <b>Beskriv kort hvilke vidensnetværk omkring specialundervisning regionen deltager i</b><br><br><b>Nationale netværk</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Danske Regioners temagruppe om specialundervisning.</li> <li>• Det nationale DTHS-samarbejde (Danske Tale, Høre og Syns institutioners sammenslutning)</li> <li>• Det nationale faglige netværk Vidensnettet (et vidensnetværk for tale hørepædagoger)</li> <li>• Det nationale og nordiske Orofaciale netværk (småbørn)</li> <li>• Netværk vedr. semantisk-pragmatisk børn, Netværk vedr. landskursus for afasiramte, netværk vedr. landskursus for laryngectomerede</li> <li>• Samarbejder med DAVS (Dansk Videnscenter for Stammen)</li> <li>• Pædagogisk netværk for undervisere i ordblindeundervisningen (voksne)</li> <li>• Netværk på børneområdet - tovholder Dansk Videnscenter for Ordblinde (børn)</li> <li>• Nationalt netværk - for alle, der arbejder med børn med erhvervet hjerneskeade</li> <li>• ICF-CY netværk (Marselisborgcenteret)</li> <li>• Netværk med 3 tilsvarende institutioner omkring internatkurserne for svært</li> </ul>                                                                                                           |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | <p>hørehæmmede,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Medlem af styregruppen "Vestdansk center for CI"</li> </ul> <p><b>Regionale netværk</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleledernetværk</li> <li>• UU netværk</li> <li>• Regionalt netværk vedrørende børn med generelle problemer</li> <li>• JYFE-netværk (Senhjernesgadeområdet)</li> </ul> <p><b>Lokale netværk</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lokalt netværk (i Århus) med Center for Syn og Center for Døve omkring døvblinde samt høre og synshandicappede</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>42</b> | <p><b>Evt. kommentarer til disse netværkssamarbejder</b></p> <p>Ultimo 2007 blev der etableret et skoleledernetværk for skolelederne på de interne skoler ved Ungdomshjemmet Holmstrupgård, Himmelbjerggården, Mellerup Skolehjem, Oustruplund, Den sikrede institution Grenen og Den sikrede institution Koglen. Dertil deltager den pædagogiske leder fra Kildebjergets Kostskole.</p> <p>Skoleledernetværket har til formål at koordinere og udvikle arbejdet omkring specialundervisning under folkeskoleloven på de ovenstående tilbud. Netværket skal, via sin virksomhed, sætte kvaliteten i undervisningen i fokus, og dermed medvirke til at sikre og højne kvaliteten på skolerne. Netværket skal fungere som en vidensbank, der sikrer, at informationer når ud til skolerne samt sikrer sparringsmulighed og gensidig inspiration for skolelederne.</p> <p>I 2009 har skoleledernetværket haft kvalitet i skolen som hovedfokus. Skoleledernetværket arbejder i den forbindelse på en strategi for de kommende års arbejde med skolernes kvalitet. Dette arbejde fortsætter i 2010.</p> <p>Derudover har Region Midtjylland fået bevilliget midler fra Skolestyrelsen til et udviklingsprojekt omkring brugen af interaktive boards i undervisningen af elever med komplekse problemstillinger med fokus på potentialer i forhold til dokumentation og refleksion. Projektet er igangsat i efteråret 2009 og løber frem til sommeren 2010.</p> <p>De UU-centre, der er beliggende i regionens område, har etableret et fagligt netværk, som mødes fire gange årligt. Dette fora vidensdeler og udvikler fælles procedurer for vejledning af børn og unge med særlige behov samt forhold vedrørende ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov.</p> |
| <b>43</b> | <p><b>Har Regionen justeret, udvidet eller tilpasset specialundervisningstilbud i 2009?</b></p> <p>Ja: X<br/>Nej:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>44</b> | <p><b>Beskriv disse ændringer</b></p> <p><b>Kommunikationsområdet</b></p> <p>Tale og Høre Instituttet har tidligere haft Læseklassen, som var et helskoletilbud til børn og unge i den skolepligtige alder med svære læse- og eller staveproblemer</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

(ordblindhed). Tilbuddet lukkede med skoleåret 2007/2008.

Kommunerne har i samarbejde med Tale og Høre Instituttet ønsket at sikre det faglige miljø, der igennem en årrække er opbygget omkring børn med svære læse- og matematikvanskeligheder. Et miljø med specialuddannede speciallærere og psykologer, der alle har tilegnet sig erfaringer og ekspertise indenfor området.

Dette er sikret ved i stedet i 2009 at etablere "Center for Praksisfunderet Viden om Læsning" på Tale og Høre Instituttet. Centret sikrer, dels at der fortsat findes meget specialiserede tilbud til børn med svær ordblindhed eller matematikvanskeligheder, dels at et fagligt højt specialiseret miljø kommunerne fortsat kan benyttes. Med centret vil det desuden være muligt at videreudvikle instituttets specialiserede kompetencer på området.

I 2010 har fem kommuner købt abonnement til Center For Praksisfunderet Viden om Læsning. Tale og Høre Instituttet vil koncentrere sig om at udvikle ydelser, der kan supplere kommunernes tilbud, når den meget specialiserede viden og erfaring er påkrævet for at løse opgaven. Det vil dog være nødvendigt for centrets fortsatte eksistens, at flere kommuner ønsker at benytte ydelserne, hvis det faglige miljø skal bevares.

Tale og Høre Instituttet har tidligere haft et udredningstilbud til normalt fungerende børn i skolealderen, som har pådraget sig svær hjerneskade som følge af f.eks. tumorer eller læsioner. Udredningen blev foretaget af et specialiseret team med henblik på at finde det bedste permanente tilbud til den enkelte elev. Der fandtes ikke tilsvarende tilbud inden for regionen, og de enkelte kommuner vil vanskeligt kunne etablere et lignende tilbud, da der ikke vil kunne opnås en tilstrækkelig volumen som grundlag for at drive et sådant tilbud.

I dialog med kommunerne har Region Midtjylland undersøgt kommunernes tilslutning til en underskudsdækning af tilbuddet, der kunne sikre den nødvendige faglige ekspertise og erfaring, såfremt behovet skulle opstå. Da der ikke var tilstrækkelig opbakning til en sådan underskudsdækning, blev konklusionen, at man måtte se sig nødsaget til at lukke tilbuddet ned, hvilket betød, at disse børn mistede et meget specialiseret og enestående tilbud i regionen.

Der er derfor alligevel forsøgt at bevare disse børns muligheder for fortsat at kunne tilbydes et specialiseret tilbud og samtidig imødekomme kommunernes ønsker. Region Midtjylland har således fra ultimo 2009 etableret et tilbud i et samarbejde mellem to specialiserede institutioner (Tale og Høre Instituttet og Børn og Unge Centret, Rehabilitering). Tilbuddet er en kombination af det tidligere tilbud på Tale og Høre Instituttet og andre relevante ydelser; eksempelvis audiologopædisk, fysio-, ergo- og musikterapeutisk indsats. Tilbuddet er desuden mere fleksibelt opbygget og kan derfor tilpasses det individuelle behov.

Region Midtjyllands nye tilbud til børn og unge med erhvervet senhjerneskade er individuelt tilpasset det enkelte barn eller unge. Tilbuddet er en lokalbaseret og familierelateret rehabiliteringsindsats med fokus på netværksmøder, gruppeforløb, samtaler, rådgivning, vejledning og supervision til familie, fagpersonale og øvrigt

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | <p>nærmiljø.</p> <p>Indsatsen er modulopbygget og sammensætningen af ydelserne i det enkelte tilbud, skal ses i sammenspil med eventuelle eksisterende kommunale tilbud på området. Ydelsernes størrelse kan dermed variere og afhænge af det enkelte barns vanskeligheder og den pågældende kommunes tilbud på området.</p> <p>Tilbuddet er pt. takstfinansieret, og er derfor meget sårbart, såfremt kommunernes efterspørgsel udebliver.</p> <p>På høreområdet går udviklingen imod, at kommunerne selv udvikler tilbud, hvor der kræves en mindre grad af specialisering. Dette betyder, at Tale og Høre Instituttet varetager de mere sjældne tilfælde, der kræver den højeste grad af specialisering og dermed et større befolkningsgrundlag.</p> <p>Det er fortsat en problematik for de meget små specialer, at kommunerne kan rekvirere ydelserne helt eller delvist objektivt finansieret i henholdsvis Region Nordjylland (Ålborgskolen) og Region Syddanmark (Center for Høretab). Såfremt kommunerne vælger at benytte disse helt eller delvist objektivt finansierede tilbud, vil der ikke indenfor Region Midtjylland på sigt kunne tilbydes undervisningsforløb til målgruppen, ligesom der ikke vil kunne fastholdes en ekspertise på området med mulighed for at udbygge den faglige udvikling.</p> <p><b>Specialundervisningsområdet</b></p> <p>Eksisterende døgninstitutioner og nyetablerede afdelinger har gennem en årrække oplevet, at den stedlige kommune har set det som en stor udfordring at etablere et passende skoletilbud til et antal elever anbragt på de pågældende institutioner. Som konsekvens har disse elever modtaget eneundervisning eller undervisning i midlertidige skoletilbud. I 2009 har Region Midtjylland derfor i samarbejde med 2 institutioner og de pågældende kommuner arbejdet på at etablere interne skoler, der kan tilbyde en undervisning, som lever op til folkeskolelovens krav og samtidig tilgodeser disse elevers mere komplicerede problemstillinger. Dette arbejde fortsætter i 2010.</p> |
| <b>45</b> | <p><b>Hvad ønsker Regionsrådet at opnå ved ændringerne?</b></p> <p>En udvidelse af målgruppen:<br/> Øge kapaciteten:<br/> Nedsætte kapaciteten:<br/> Opnå besparelser:<br/> Andre beskrives kort: X</p> <p>Region Midtjylland ønsker at fastholde den ekspertise og erfaring, der er opbygget på Tale og Høre Instituttet gennem en årrække. Dette betyder, at der sker en tilpasning til de ændrede vilkår samtidig med, at mulighederne for at sikre de meget små specialer og tilbud, der kun er brug for i de få og sjældne tilfælde, fastholdes.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>46</b> | <p><b>Sammenfattende beskrivelse og vurdering af udviklingen i Regionsrådets tilbud på specialundervisningsområdet</b></p> <p><b>Kommunikationsområdet</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | <p>Såfremt kommunerne ikke ønsker at benytte de specialiserede tilbud på Tale og Høre Institut og ikke ønsker at indgå i forpligtende samarbejder på området, vil det på sigt ikke være muligt at opretholde ydelserne.</p> <p><b>Etablering af interne skoler</b></p> <p>Med etablering af interne skoler ønsker Region Midtjylland at sikre, at disse elever får et undervisningstilbud, der står mål med det, der almindeligvis kræves i folkeskolen. Region Midtjylland lægger stor vægt på at styrke den undervisningsmæssige indsats i forhold til de børn og unge, der har ophold på de tilbud, som regionen driver, således at de er bedre rustede til at imødekomme samfundets generelle krav om en højnelse af det uddannelsesmæssige niveau.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>47</b> | <p><b>Øvrige forhold omkring specialundervisning, regionen finder grund til at fremhæve</b></p> <p>Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 7.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>48</b> | <p><b>Øvrige forhold generelt, som regionen finder grund til at fremhæve</b></p> <p><b>Børn og ungeområdet</b></p> <p>Der er i regionsskabelonen ikke spurgt til børn og ungeområdet i samme omfang som til voksenområdet. Region Midtjylland er klar over, at børn og ungeområdet i et vist omfang er et kommunalt skal-område. Som følge af, at Region Midtjylland driver en lang række tilbud til børn og unge, skal regionen dog alligevel hermed komme med følgende bemærkninger til børn og ungeområdet.</p> <p>Region Midtjyllands tilbud på børn og ungeområdet er meget efterspurgt. De nedenfor nævnte ændringer er således udtryk for en udvidelse af kapaciteten med henblik på at mødekomme kommunernes behov.</p> <p>Overbelægningen betyder, at en lang række døgntilbud må udnytte de bygningsmæssige rammer til det yderste, idet regionen lægger stor vægt på, at de udmeldte servicemål overholdes, således at den indsats, som de enkelte kommuner ønsker iværksat overfor det enkelte barn eller den unge, iværksættes hurtigst muligt.</p> <p>Også på børn og ungeområdet skal Region Midtjylland derfor betone vigtigheden af, at der i rammeaftalerne på det sociale område er instrumenter, som sikrer mulighed for, at der løbende kan ske tilpasning af kapacitet der, hvor behovene er størst, således at ingen børn og unge ikke kan få iværksat den nødvendige behandling på grund af manglende fleksibilitet i rammeaftalerne.</p> <p>I henhold til Rammeaftale 2009 er der etableret 4 døgnpladser på døgninstitutionen Mellerups satellitafdeling Georgsminde. Disse pladser ibrugtages 1. januar 2010.</p> <p>På Holmstrupgaard er 8 døgnpladser med en mindre intensiv indsats konverteret til 8 døgnpladser med en mere intensiv indsats. Dette blev iværksat 1. januar 2009. Endvidere har Holmstrupgaard oprettet yderligere 5 skolepladser og 2 beskæftigelsespladser.</p> <p>På Himmelbjerggården oprettes yderligere 6 døgnpladser og 6 skolepladser pr. 1. januar 2010.</p> |



|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    | <p>På Engvejen er 8 døgnpladser med en mindre intensiv indsats konverteret til 8 døgnpladser med en mere intensiv indsats pr. 1. januar 2009.</p> <p>I henhold til Rammeaftale 2010 etableres der 4 pladser til dømt udviklingshæmmede i alderen 15-18 år i tilknytning til døgninstitutionen Møllebækken. Da etableringen af disse pladser forudsætter nybygning, etableres disse pladser medio 2011.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|    | <b>Regionens positive og negative erfaringer med strukturreformen</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 49 | <p><b>Kommunalreformen trådte i kraft den 1. januar 2007. Beskriv og vurder generelt de erfaringer regionen har gjort sig siden reformens ikrafttræden. Nævn i den forbindelse 3 forhold, som efter regionens opfattelse har haft en positiv konsekvens for den enkelte borger. Nævn dernæst 3 forhold, hvor reformen efter regionens opfattelse har givet (og fortsat giver) regionen særlige udfordringer og eventuelt en negativ konsekvens for den enkelte borger.</b></p> <p><b>Volumen</b></p> <p>Set fra et regionalt perspektiv er det positivt, at Region Midtjylland pr. 1. januar 2010 driver i alt 34 specialiserede sociale tilbud, heraf 12 døgntilbud til børn og unge, 1 tilbud på kommunikationsområdet til børn og voksne med tale- og hørehandicaps, 1 specialrådgivningstilbud til handicappede børn og unge og deres netværk samt 20 tilbud til voksne fysisk og psykisk handicappede eller voksne med psykiatriske lidelser.</p> <p>At disse er drevet i regionalt regi betyder, at de hver for sig har et så stort befolkningsunderlag, at de kan fastholde og udvikle meget specialiserede tilbud, der er særligt målrettet specifikke målgrupper, og som de enkelte tilbud har stor faglig viden om og erfaring med. Dette betyder, at den enkelte borger kan modtage komplekse og specialiserede tilbud, der er målrettet den enkelte borgers særlige behov. Samtidig giver denne volumen mulighed for at opnå stordriftsfordele og erfaringsudveksling på tværs af tilbuddene, således at tilbuddene er både økonomisk og fagligt bæredygtige.</p> <p><b>Sammenhæng med den øvrige del af sundhedsvæsenet</b></p> <p>For alle regionalt drevne tilbud gælder det, at der gennem regional drift er mulighed for et tæt samarbejde og en nær sammenhæng med sundhedsvæsenet, herunder også behandlingspsykiatrien, således at den nyeste viden herfra kan omsættes til en specialpædagogisk indsats i socialt regi. For den enkelte borger giver dette mulighed for at opleve et sammenhængende forløb og en glidende overgang som bruger af både det somatiske og/eller det behandlingspsykiatriske område og det sociale område.</p> <p><b>Øget samarbejde med kommuner</b></p> <p>Strukturreformens indførelse af rammeaftalesystemet og overgangen af det fulde myndighedsansvar til kommunerne har betydet, at region og kommuner har skullet samarbejde på nye måder. Det øgede samarbejde mellem region og kommuner skal gerne på sigt betyde, at den enkelte borger oplever sammenhængende forløb fra den kommunale visitation, til den enkelte bruger kan begynde at bruge det pågældende tilbud.</p> <p>Vedrørende særlige udfordringer og eventuelle negative konsekvenser af strukturreformen henvises til Region Midtjyllands besvarelse af spørgsmål 4-8.</p> |
| 50 | <b>Særligt tema udmeldt af Indenrigs- og Socialministeriet: Specialrådgivning –</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | <p><b>specialiseret rådgivning til borgere med særlige behov</b></p> <p>Indledningsvist skal Region Midtjylland bemærke, at en række af spørgsmålene allerede er søgt besvaret andre steder i redegørelsen. Derfor vil der i et vist omfang blive henvist til besvarelsen af disse spørgsmål, ligesom nogle af spørgsmålene ikke synes rettet mod den opgaveportefølje, som regionerne har, og derfor ikke besvares.</p> <p>De fleste kommuner i Region Midtjylland har i 2010 som tidligere nævnt reduceret væsentligt i deres abonnementer med Børn og Unge Centret, Rehabilitering.</p> <p>Region Midtjylland har ikke detaljeret viden om karakteren af de tilbud, kommunerne udbyder til deres borgere. Det tyder dog på, at tilbuddene på specialrådgivningsområdet varierer fra kommune til kommune. Børn og Unge Centret, Rehabilitering arbejder derfor kontinuerligt med udvikling af nye tilbud og tilpasning af allerede eksisterende tilbud med henblik på at imødekomme kommunernes forskellige behov. Region Midtjylland er også meget interesseret i en dialog med kommunerne om et tværfagligt samarbejde på specialrådgivningsområdet, men det har hidtil været vanskeligt at få etableret en dialog med kommunerne om tendenser og udvikling på området. Ydermere vanskeliggør den 1-årige tidshorisont nye tilbuds mulighed for at etablere sig.</p> <p>Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 7.</p> |
| <b>51</b> | <p><b>Særligt tema udmeldt af Undervisningsministeriet: Afspecialisering eller fastholdelse og udvikling af specialviden og kompetencer</b></p> <p>De regionalt drevne specialundervisningstilbud kan spille en væsentlig rolle i relation til både udvikling og vedligeholdelse af kommunernes undervisningstilbud.</p> <p>Region Midtjylland driver specialundervisning på små specialeområder på Tale- og Høreinstitutet og på Børn og Ungerådgivningen. Region Midtjylland er meget interesseret i at bevare og udvikle den højt specialiserede faglighed, der findes på specialundervisningsområdet både til gavn for den enkelte borger og til gavn for kommunernes udvikling.</p> <p>Hvis de regionalt drevne social tilbud skal spille en rolle i kommunernes udvikling af undervisningstilbud, er det en forudsætning, at miljøet omkring de små specialeområder med høj kompleksitet og lav hyppighed bevares. Som nævnt under besvarelsen af spørgsmål 7 og 44, er flere af de små specialeområder allerede nu alvorligt truede, og det vurderes at kunne blive svært at opretholde den nødvendige viden og det nødvendige kompetenceniveau under de nuværende betingelser.</p>                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>52</b> | <b>Indberetning færdig</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |